

JÄMSTÄLLDHETSVALET

2014

- 1. Socialdemokraterna kontra Högern i Jämställdhet**
- 2. Utvärdering av Högerregeringens jämställdhetsåtgärder**
- 3. Analys av Högerns feministiska valfrågor**
- 4. Det här vill vi: S-kvinnors valfrågor**
- 5. Lite statistik...**

1. Socialdemokraterna kontra Högern i jämställdhet

Makt och inflytande: Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att forma villkoren för beslutsfattandet samt vara med och påverka de processer som formar våra föreställningar, tankar och idéer inom t.ex. massmedia, kulturen och utbildning.

Socialdemokraterna

Varvade listor på alla nivåer i partiet sedan 1994.

S-kvinnor kräver kvotering till börsnoterade företags bolagsstyrelser, Socialdemokraterna är beredda att lagstifta om kvotering om inte utvecklingen förändras radikalt

Argument: Könsmaktsordningen gör att kvinnor har en sämre utgångsposition, går inte att tala om lika villkor förrän balans är nådd. Fler kvinnor ger inte mindre kompetens.

Jämn könsfördelning behövs även i näringslivet och i kommuner och landsting

Högern

Utnämningpolicy för fler kvinnor i statliga myndigheter och bolagsstyrelser och jämn representation mellan kvinnor och män i regeringen.

Nej till kvotering

Argument: ”lika villkor”, utnämningar på objektiva grunder

(Se artikel ”M förminskar kvinnliga politiker”)

Ekonomisk jämställdhet: Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

Socialdemokraterna

Högern

Heltid: Redan under första regeringsåret lovar Socialdemokraterna att göra heltid till norm i de centrala kollektivavtalen för kommuner och landsting. Även beredda att lagstadga om rätten till heltid om nödvändigt.

Öka kvinnors arbetstid genom skattesänkningar som stimulerar arbete, jobbskatteavdrag

KD: emot heltid som norm, flexiblare arbetstider för mer tid till familjen, vårdnadsbidrag

Tryggare anställningar, ändra reglerna för allmän visstidsanställning, ingen ska vara visstidsanställd mer än 2 år.

Visstidsanställningar: En arbetsgivare kan anställa en person på allmän visstid i 24 månader under en femårsperiod för att sedan kanske låta personen gå på ett vikariat i 24 månader och sedan kanske någon säsongsanställning med uppehåll före och efter. När fem år gått från den första anställningen nollställs räkningen igen. Idag finns nämligen ingen borte tidsgräns för hur länge en person kan varva allmän visstidsanställning, vikariat, och säsongsanställningar hos en och samma arbetsgivare. Rent teoretiskt kan visstidsanställning staplas på visstidsanställning i evig tid bara arbetsgivaren vet hur han/hon ska nyttja det svenska regelverket. EU-kommissionen har gjort bedömningen att den svenska lagstiftningen strider mot EU-rätten och gett regeringen ett ultimatum att ändra lagstiftningen innan kommissionen tar upp det i EU-domstolen. Regeringen ignorerar dock kommissionen och hävdar att lagen inte alls strider mot EU-rätten.

Investera i välfärden: Tillgång till välfärdstjänster så att både män och kvinnor kan jobba: Utöka antalet platser i barnomsorgen, inför barnomsorg på obekväma arbetstider och förbättra kvalitén genom mindre barngrupper och kompetensutveckling. Socialdemokraterna lovar att under första regeringsåret öka resurserna till välfärden. Äldreomsorgen ska stärkas genom krav på bemanning, tryggare omsorg med högre kontinuitet i bemanningen och extratjänster i välfärden.

Utförsäljningar och nedskärningar:

T.ex. har platserna i äldreomsorgen har minskat med 30 000 under 2000-talet, dvs. var fjärde plats har försvunnit. Ca 150 000 personer har gått ner i arbetstid för att vårda en äldre anhörig.

Minska klyftor och bekämpa den utbredande fattigdomen: Över 200 000 pensionärer hamnar idag under EUs fattigdomsgräns för Sverige, av dem är 70 procent kvinnor. Äldre kvinnor är särskilt utsatta. S-kvinnor kräver att åtgärder vidtas för att motverka de växande klyftorna och fattigdom, inte minst bland äldre pensionärer. Långsiktigt arbetar vi för kvinnors lika livsinkomster.

Socialdemokraterna vill redan till januari 2015 avskaffa skattekllyftan för alla med hel garantipension. Under mandatperioden, målet är 2016, ska skattklyftan avskaffas för medelinkomsten för kvinnliga pensionärer, dvs. upp till 12 000 kr. Hela skattekllyftan mellan löntagare och pensionärer ska slutas när jobbmålet är nått.

5:e jobbskatteavdrag. Sjuka, arbetslösa och pensionärer får betala förhållandevis allt mer i skatt.

En jämn fördelning av obetalt hemarbete och omsorgsarbete: Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor. Möjligheten att förena avlönat arbete med att ha en familj och att vårda relationer med närstående ska vara central i jämställdhetspolitiken

Socialdemokraterna	Högern
<p><u>Jämställt föräldraskap:</u></p> <p>Individualiserad föräldraförsäkring som långsiktigt mål</p> <p>Tredelning till att börja med</p> <p>Extra pappamånad redan första regeringsåret</p> <p>Slopa vårdnadsbidraget</p> <p>Slopa jämställdhetsbonusen</p>	<p>Oenighet om jämställt föräldraskap:</p> <p>KD: nej till jämställdhetsbonus och pappamånader, istället ska aktiv opinionsbildning öka pappors uttag</p> <p>C: ökad jämställdhetsbonus, ta bort vårdnadsbidraget</p> <p>FP: En till pappamånad, vill ha tredelning av föräldraförsäkringen, dubblad jämställdhetsbonus (dock låg trovärdighet eftersom FP måste få med sig övriga partier inom alliansen)</p> <p>M: Bibehållen jämställdhetsbonus (trots ingen effekt), valfrihet</p>
<p>Investera i den <u>gemensamma välfärden</u> som alla kan ta del av:</p> <p>bygg ut barn- och äldreomsorg, förbättra kvalitet och tillgängligheten (se ovan)</p> <p>Erbjud gratis läxhjälp åt alla efter skolan</p>	<p>RUT: Subventionera individuell läxhjälp, städhjälp och barnpassning</p>
<p><u>Förbättra kvinnors arbetsvillkor:</u> öka resurserna och lönenivåerna i offentlig sektor</p> <p>Det är inte den enskilda utan stat och kommun som ska garantera och granska kvalitén i välfärden. Carema-skandalen visar att systemet inte funderar.</p> <p><u>Vinster i välfärden</u> ska återfinansieras i välfärdens sektorer</p>	<p>Lagen om valfrihet, LOV: fri etableringsrätt för alla företag som lever upp till de av kommunen ställda kvalitetskraven inom omsorgsområdet. Kommunen fördelar skattemedel till företagen baserat på hur många "kunder" de lyckas locka till sig (ungefär som när privata skolor får "skolpeng" av kommunen). LOV ska ge medborgare möjlighet att välja mellan olika leverantörer av tjänster inom vård och omsorg. Inget hinder för företagen att ta ut vinst.</p>

Våld mot kvinnor: Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Socialdemokraterna

Oberoende granskningskommitté för att undersöka varför så få våldtäktsanmälningar leder till åtal

Förbättra mottagandet på sjukhus för att kvalitetssäkra bevisning

Socialdemokraterna har tagit initiativ till en parlamentarisk utredning som ska granska varför det är så få våldtäktsanmälningar som leder till åtal och se över samtycke i våldtäktslagstiftningen.

Inför en ny brottsrubricering: Synnerligen grov våldtäkt

Se till offerperspektivet: ökat stöd, målsägandebiträde och stödpersoner tidigare, förbättra livsvillkoren för kvinnor och barn som lever under skyddad identitet

Exportera vår sexköpslag inom EU

Förbjud sexköp utomlands, ta bort kravet på dubbel straffbarhet

Högern

Handlingsplaner och samordnade

Kartläggningar över våldet

Den moderatledda regeringen har ställt sig passiva och valt att inte tillsätta någon utredning.

Strängare straff

KD: förbjud prostitution

2. Utvärdering av Högerregeringens åtgärder på jämställdhetsområdet

Åtgärder	Effekt
<p data-bbox="177 528 448 562"><u>Makt och inflytande</u></p> <p data-bbox="177 600 424 633">Utnämningpolicy</p> <p data-bbox="177 1122 719 1155">Program för att öka kvinnors företagande</p> <p data-bbox="177 1193 786 1261">Handlingsplan för jämställdhet i den regionala tillväxten</p>	<p data-bbox="815 589 1431 1055">Fler kvinnor i ledande positioner i statliga organ. Regeringen jämställd. I kommuner och landsting samt i näringslivet är det dock en majoritet av män som innehar de ledande positionerna. Det finns fortfarande kommuner med inte en enda kvinna i kommunstyrelsen och endast hälften av landets kommuner är jämställda (dvs. uppnår inte kravet på minst 40 % representation av vardera kön). I börsbolagens styrelser är knappt en fjärdedel kvinnor. Utnämningpolicyn har därför bara haft inverkan på regerings- och statlig nivå.</p> <p data-bbox="815 1099 1431 1272">Har resulterat i mer statistik om kvinnors företagande men fortfarande få kvinnor som väljer att starta eget. En anledning kan vara att föräldraledighet och VAB inte garanteras egen företagare.</p>

Ekonomisk jämställdhet

Delegation för jämställdhet i arbetslivet
Karriärsatsningar → förstelärare

Tagit bort kraven på årliga lönekartläggningar så att arbetsgivare numera bara behöver göra lönekartläggningar vart tredje år. Kraven på jämställdhetsplaner har försämrats (företag med färre än 25 anställda är inte skyldiga att upprätta detta).

Jobbskatteavdrag

Infört allmänna visstidsanställning som möjliggör staplande av visstidsanställningar på varandra

Neddragningar av vård och välfärd

Lägre ersättningsnivåer och strängare villkor av arbetslöshets- sjuk- och föräldraförsäkringen.

Försämrat möjligheterna att stämpla upp till heltid (kan nu endast göras i 75 dagar).

Löneskillnaderna kvarstår. Kvinnor har i genomsnitt 86 % av mäns lön. Utvecklingen går väldigt sakta. Sett på en arbetsdag från 8-17 arbetar kvinnor gratis efter 15:53, vilket motsvarar en förbättring på 1 min per år de senaste två åren. I denna takt kommer det ta ca 65 år innan vi når jämställda löner.

På grund av jobbskatteavdraget har inkomstskillnaderna ökat med 43 procent, från 44 600 kronor till 63 900 kronor per år. Tvärtemot vad regeringen säger så är det välbetalda män och inte kvinnor som tjänar mest på jobbskatteavdragen. Jobbskatteavdragen har alltså ökat klyftan mellan män och kvinnor när det gäller disponibel inkomst. Extra drabbade är kvinnliga pensionärer.

Allt färre tillsvidareanställningar har resulterat i otryggare arbetsvillkor och vardag. Framförallt kvinnor som har tidsbegränsade anställningar.

Kvinnors antal arbetade timmar har tvärtemot vad Reinfeldt hävdar ökat ytterst lite. Kvinnor i deltid har minskat från 40 % till 37 % på 8 år. Bland männen är det endast 11 % som arbetar deltid. Förklaring ligger i att kvinnor tar större ansvar för omsorgs och hemarbetet. En annan förklaring är att yrken i kvinnodominerande sektorer organiseras som deltidsarbeten.

Då välfärden brister tar allt fler kvinnor ett större ansvar för vård av anhöriga och halkar efter ekonomiskt.

Antalet sjukskrivningar i Sverige ökar och mest bland kvinnor. (46 % unga kvinnor upplever besvär med ängsla, oro eller ångest, jämfört med 25 % unga män).

Nedmonteringen av arbetslöshets och sjukförsäkringen drabbar kvinnor hårdast eftersom de oftare än män är visstidsanställda, deltidsarbetande, långtidssjukskrivna och ensamstående med försörjningsansvar för barn.

Jämställt omsorgs och hemarbete:

Tagit bort försäkringskassans uppdrag att främja ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen.

Vårdnadsbidraget

Jämställdhetsbonus för att öka mäns uttag av föräldraförsäkringen

Under 2014 tog kvinnor ut 76 procent av föräldradagarna. Tittar man på ett barns första två år tar pappor bara ut 10 procent av dagarna.

Vårdnadsbidraget tas ut till 92 % av kvinnor. Majoriteten av dessa kvinnor är invandrare eller lågutbildade.

Vårdnadsbidraget gör att kvinnorna deltar i mindre utsträckning på arbetsmarknaden och har svårare att träda tillbaka in på arbetsmarknaden. Kvinnornas självständighet minskar. Det har också visat sig påverka fördelningen av omsorgs och obetalt hemarbete. Hushåll som utnyttjar vårdnadsbidragen är mindre jämställda.

Missgynnar även barns pedagogiska utveckling eftersom de börjar senare i förskolan. Detta gäller speciellt barn till invandrare som behöver språkträning.

Vårdnadsbidraget har alltså som befarat visat sig vara en generell kvinnofälla och en specifik invandarfälla.

Har inte lett till mer jämställt uttag.

En studie från 2013 av föräldrars egenskapers betydelse för jämställt uttag av föräldrapenning, har visat att könstillhörigheten är den enskilt viktigaste förklaringen till hur föräldrar fördelar föräldrapenningdagarna mellan sig. En mamma tar alltså inte ut fler föräldrapenningdagar än pappan p.g.a. hennes lägre inkomst, utan p.g.a. att hon är kvinna. Detta ger en förklaring till varför ekonomiska incitament för att öka mäns uttag av föräldraförsäkringen inte haft någon effekt och ger också en indikation om att en höjning av jämställdhetsbonusen inte skulle ge någon effekt. (socialförsäkringsrapport 2013:8 s. 30)

3. Feministisk analys av Högerens valfrågor

Högerregeringen hävdar att vänsterblocket lovar utan att kunna leva upp till det och att det inte presenterar några gemensamma förslag. Vad gäller jämställdhetsfrågorna är dock vänsterblocket mycket mer överens än höger. Folkpartiet är det enda partiet som har konkreta förslag vad gäller jämställdhetspolitiken. "Feminism utan Socialism" är en av deras slogans i valkampanjen och vill profilera sig som ett liberalt alternativ till Fi.

Anmärkningsvärt är att före Fi:s framgångar i EU- valet verkade inte Björklund ett dugg intresserad av jämställdhetsfrågor. Många har kritiserat FP för att helt ha tappat jämställdhetsfrågorna och Birgitta Olsson har varit väldigt ensam att försöka driva jämställdhetsfrågor i regeringen. Med bakgrund av detta kan man fråga sig om Björklunds och Folkpartiets återfunna driv i jämställdhetsfrågor verkligen är äkta eller om det bara är en populistisk respons på Fi:s framgångar. Oavsett svaret saknar partiet stöd från de övriga högerpartierna vilket gör att de inte kommer kunna driva igenom sina förslag på jämställdhetsområdet. Kristdemokraterna motsätter sig folkpartiets förslag och strävar åt ett annat håll med bl.a. vårdnadsbidraget. Moderaterna och Centerpartiet tar överhuvudtaget inte ställning till många av förslagen.

Förslag	Analys
<p><u>Moderaterna</u></p> <p>Inget specifikt om jämställdhet i valmanifestet</p>	
<p><u>Folkpartiet</u></p> <p>Slogan: "Feminism utan Socialism"</p> <p><u>Föräldraförsäkringen:</u> Öronmärka tredje pappamånad, jämställdhetsbonusen ska förstärkas, vårdnadsbidraget ska avskaffas.</p> <p>Karriärtjänster i kvinnodominerade yrken.</p> <p>Lönekartläggningar ska göras varje år</p> <p><u>Stoppa mäns våld mot kvinnor.</u> Alla former av våld i relationer och könsrelaterat våld ska förebyggas. Kvinnojourerna ska få långsiktig finansiering, arbetet mot våld ska vara en obligatorisk del av grundutbildningarna</p>	<p>I en regering tillsammans med M och KD kommer FP inte ha någon chans att driva igenom detta förslag.</p> <p>Innebär vad?</p> <p>FP tog tillsammans med övriga regeringspartier bort kravet på årliga lönekartläggningar. Argumentet var att lätta kraven för småföretagare, även om FP nu har ångrat sig och insett sitt misstag, har de övriga allianspartierna gjort det?</p> <p>Har innehaft ministerposten på jämställdhetsområdet och tillsatt handlingsplaner och program, men vart är de konkreta åtgärderna?</p>

för alla som möter våldsoffer och att män med kontaktförbud oftare ska ha fotboja. Män som begår våldsbrott mot kvinnor ska straffas hårdare. Kommunalt vistelseförbud ska bli en möjlig påföljd.

Skolan. Både lärare och skolledare behöver verktyg för arbetet för ökad jämställdhet. Det kan exempelvis handla hur man bäst arbetar för att förebygga könsnormer. Det behövs också särskilda insatser för att förbättra pojkars läsförståelse. Ordningsbetyg.

Makt: Fler kvinnor i offentligt ägda bolagsstyrelser.

Valfrihet i välfärden.

RUT.

FP har haft huvudansvaret för regeringens skolpolitik. Trots detta har jämlikheten och jämställdheten minskat. PISA undersökningen visar på undermåliga resultat och segregationen ökar: kvalitén mellan fattiga och rika områden är enorm. Tidigare betyg har inte ökat kvalitén utan gjort att unga människor slås ut tidigare. Nu vill dock FP ta ännu ett steg tillbaka och återinföra ordningsbetyg. Klasserna blivit större till följd av neddragningar, se hur skattesänkningarna påverkat skolorna i Stockholm:

<https://sthlm.socialdemokraterna.se/page/s/skattesankningarna-drabbar-skolan>

Fler kvinnor behövs också i privata maktorgan, här står FP och övriga allianspartier helt utan förslag, tycker marknaden ska sköta sig själv. Men marknaden är alldeles för trögflytande, utvecklingen går för långsamt och därför är kvotering nödvändigt.

Etableringsfriheten för privata företag i välfärdssektorn har inte ökat kvalitén eller lett till bättre arbetsvillkor för de kvinnor som arbetar där. Tvärtom har vinstintresset på många håll lett till sämre arbetsvillkor. Dessutom har underförutförsäljningarna lett till att skattepengar hamnat i fickorna på privata investerare.

RUT kan endast utnyttjas av några få och är därför orättvis och ineffektiv. Den cementerar kvinnor till typiskt lågbetalda kvinnodominerade yrken såsom barnpassning och städning. Istället bör det satsas på den gemensamma välfärden. Bygg ut barn och äldreomsorgen och öka kvalitén. Istället för läx-RUT vill S satsa 400 miljoner årligen på läxhjälp till alla.

<p><u>Kristdemokraterna</u></p> <p>Ur Göran Hägglunds sommartal:</p> <p><u>Föräldraförsäkringen.</u> ”Det finns andra som ser familjerna som ett problem och därför vill man lägga familjernas liv tillrätta. Så har det varit ända sedan makarna Myrdals trettiotal. Och verktyget för dagen heter kvoterad föräldraförsäkring. Bit för bit vill man skruva åt tvångsdelningen. Liten eller ingen hänsyn tas till att familjer ser olika ut och har olika behov. Bit för bit ska föräldrar lära sig att acceptera att de egentligen inte är myndiga att rå över sitt eget livspussel och omsorgen om sina egna barn.”</p> <p>Förespråkar ”flexiblare” lösningar på omsorgsfrågorna: vårdnadsbidrag.</p> <p>Ur valmanifestet:</p> <p>Nej till pappamånad.</p>	<p>Värdekonservativt parti. Även om KD inte alltid säger det rakt ut går deras politiska förslag ut på att befästa de befintliga strukturer som finns idag och därmed även kvinnors underminerade ställning. Ett exempel är att de säger att de vill öka pappors uttag av föräldraförsäkringen genom aktiv opinionsbildning.</p> <p>Annat exempel är att de är emot heltid som norm och förespråkar indirekt att kvinnor spenderar mer tid i hemmet genom reformer som vårdnadsbidrag.</p>
<p><u>Centerpartiet</u></p> <p>Få specifika feministiska förslag i valmanifest:</p> <p><u>Kvinnors företagande:</u></p> <p>”Valfrihet”</p> <p>Öka tryggheten vid sjukdom, föräldraledighet och arbetslöshet för företagare</p> <p><u>Föräldraförsäkringen:</u> fördubbla jämställdhetsbonusen i föräldraförsäkringen, införa en jämställdhetsbonus för VAB-dagar och möjliggöra överlåtelse av föräldradagar till fler, till exempel till nära släktingar.</p> <p><u>Andra heta frågor i valrörelsen:</u></p> <p>RUT: undersökning som visar att RUT-företag har ökat och att majoriteten av de som använder RUT tjänar under 32 000 kr.</p>	<p>Valfrihetsreformerna tillsammans med neddragningar i offentlig sektor har minskat tryggheten för kvinnor på arbetsmarknaden.</p> <p>Forskning visar att det inte är ekonomiska incitament som avgör uttaget av föräldradagar. Därför är C:s förslag verkningslösa.</p> <p>Se SVD artikel om läx-RUT i Stockholm: http://www.svd.se/nyheter/inrikes/laxavdraget-vart-miljoner_3817716.svd , visar tydlig trend att det är de rikaste kommunerna som utnyttjar läx-RUT: tjockleken på föräldrars plånbok avgör barnens skolresultat. 32 000 är en bra lön, hur många som tjänar under 25 000 och ensamstående kvinnor utnyttjar RUT?</p>

4. Det här vill vi: S-kvinnors valfrågor 2014

1. JÄMSTÄLLT ARBETSLIV

Förbättra kvinnors arbetsmiljö

En god arbetsmiljö är avgörande för ett fungerande arbetsliv. Kvinnor har sämre arbetsvillkor än män och även sämre arbetsmiljö. De senare åren har vi sett hur stressen och ohälsan ökar och med det ökar också sjukskrivningarna.

Fler kvinnor än män uppger att arbetsbelastningen har ökat. Belastningsskador är idag den främsta orsaken till sjukfrånvaro på grund av arbetssjukdom för både män och kvinnor. Tre av fyra anmälningar som görs med anledning av dem görs av kvinnor (källa Arbetsmiljöverket) Idag är kvinnor sjukskrivna mer än män i alla åldersgrupper enligt Statistiska centralbyrån. Allra mest ökar den psykiska ohälsan bland unga kvinnor. Kvinnors ohälsa ger allvarliga konsekvenser för kvinnors ekonomi på både kort och lång sikt.

- S-kvinnor kräver att likvärdiga arbetsvillkor och frågan om kvinnors arbetsmiljö måste prioriteras, för att långsiktigt bygga en stabil arbetsmarknad, där alla orkar och kan delta på samma villkor.
- S-kvinnor vill se mer forskning på kvinnors arbetsmiljö, bättre tillsyn och mer facklig-politisk samverkan.

Jämställda löner och trygga anställningar för kvinnors ekonomiska självständighet

Oavsett hur man mäter så når inte kvinnor upp till samma lön som män. Kvinnor har 86 procent av mäns lön. Det kan jämföras med 1994 då kvinnor hade 84 procent av mäns löner (källa SCB). Väldigt lite har hänt med löneutvecklingen. Kvinnor som grupp lönediskrimineras och traditionella kvinnoyrken värderas lägre. Idag sänker man dessutom kraven på arbetsgivarna så att lönekartläggningar bara behöver göras vart tredje år, i stället för som tidigare varje år.

Redan efter avslutad utbildning och etablering på arbetsmarknaden ökar skillnaderna snabbt. Vid 24 års ålder är skillnaden i årsinkomst mellan könen i genomsnitt 50 000 kronor. I åldern 30-40 år är skillnaden som störst, upp till 82 000 kronor. Därefter minskar det något för att återigen stiga när kvinnor och män når 60 års ålder (källa SCB). Det här ger kvinnor en 3,6 miljoner kronor lägre livsinkomst på ett arbetsliv.

- S-kvinnor kräver att årliga lönekartläggningar återinförs.
- S-kvinnor kräver att traditionella kvinnoyrken uppvärderas och att lönediskriminering motverkas. Offentlig sektor, där politiken kan påverka, bör gå före.

Rätt till heltid

En tredjedel av alla kvinnor jobbar fortfarande deltid, jämfört med en tiondel av alla män. Många kvinnor arbetar även delade turer, dvs. fler pass under en dag med obetalda håltimmar. Att kvinnor och män har samma möjlighet att försörja sig är ett viktigt mål för den svenska jämställdhetspolitiken. För att nå detta är sysselsättningsgraden viktig. Rätt till heltid måste vara norm på arbetsmarknaden.

Löneskillnaderna tillsammans med färre arbetade timmar ger kvinnor en betydligt lägre livsinkomst vilket i sin tur också ger lägre pension. En stor grupp äldre kvinnor har mycket låg pension eller bara garantipension. Den relativa fattigdomen bland kvinnor växer. Frågan

om rätt till heltid borde lösas av arbetsmarknadens parter, men det har visat sig svårt. Trots att regeringen säger att det allra viktigast är att alla får jobba, så händer inget.

- S-kvinnor kräver lagstiftning om rätt till heltid. Kvinnor, oavsett bakgrund, ska ha rätt till samma sysselsättningsgrad som män, på lika villkor.
- S-kvinnor vill se att kommunerna tar sitt ansvar för att motverka delade turer och verkar för en sammanhållen arbetsdag.

Jämställd föräldraförsäkring

Ett ojämnt uttag av föräldraledigheten är en viktig förklaring till att kvinnor har lägre inkomster än män. Det är fortfarande kvinnorna som tar ut den största delen av föräldradagarna. Under 2014 tog kvinnorna ut 76 procent av dagarna.

Tittar man på ett barns första två år tar pappor bara ut 10 procent av föräldradagarna (Källa SCB) vilket är viktigt att poängtera, eftersom den som är hemma mest under barnens första år även fortsättningsvis blir den som tar största delen av det obetalda arbetet hemma. Var femte pappa tar inte ut någon föräldraledighet alls under barnets första fyra år.

Föräldrar som fördelar föräldraledigheten mer lika, har också en mer jämställd fördelning av det obetalda arbetet hemma. En jämn fördelning av arbetsbördan har också visat sig ha tydliga kopplingar till kvinnors hälsa. (Källa Försäkringskassan)

- S-kvinnor vill att föräldraförsäkringen bygger på individprincipen och kräver att den tredelas som ett första steg under nästa mandatperiod. En jämställd föräldraförsäkring är nyckeln till ett jämställt arbetsliv och familjeliv.

2. KUNSKAP GENOM HELA LIVET

Ge förskolan möjlighet att se varje barn

Tidiga insatser för barns lärande är avgörande för deras livschanser. Därför behöver vi en förskola som har tid och resurser att ta tillvara varje barns unika behov. Förskolans fostrande roll innefattar ansvar för att våra barn utvecklas till trygga och välmående individer. Förskolan är en pedagogisk verksamhet även för barn till föräldrar som studerar, är sjukskrivna, arbetslösa eller föräldralediga med ett syskon.

- S-kvinnor vill se mindre grupper i förskolan och mer personal, för att kunna se och ta tillvara förskolans och varje barns unika behov.
- En genusmedveten pedagogik måste integreras i hela förskolans verksamhet.
- Alla barn ska ha tillgång till förskolan, oavsett föräldrarnas sysselsättning.

Likvärdig skola var du än bor

Alla barn ska ha möjligheten att utvecklas till sin fulla potential. Idag ser vi betydande skillnader i hur flickor och pojkar presterar i skolan och hur de upplever sin situation. Pojkar presterar i genomsnitt sämre än flickor, och får därför sämre betyg. Senaste PISA-undersökningen visar också att pojkar halkar efter när det gäller läsförmåga. Flickor har bättre resultat – men de är mer stressade och mår sämre.

Vi måste bryta segregationen och öka likvärdigheten i skolan. Vilken skola du får gå i blir idag helt avgörande för din framtid. Likvärdighet i skolan kräver tid och resurser. Vi måste fånga upp unga tjejers ohälsa tidigt. Skolan måste ha nolltolerans mot våld och trakasserier i alla sammanhang för att skapa trygghet i elevernas vardag.

- S-kvinnor kräver mindre klasser och fler lärare samt speciallärare för att kunna se varje barns behov och vara närvarande i deras vardag.
- Skolan behöver mer resurser. Alla barn har rätt till en lika bra skola.
- S-kvinnor kräver att så kallad läx-rut avskaffas. Pengarna bör investeras i allmän läxhjälp för alla barn som behöver det.

Bryt könsnormer i skolan

Skolan har en avgörande roll för jämställdheten och formar oss hela livet. Utbildning är vårt viktigaste verktyg för att bygga ett jämställt samhälle. Varje pojke och flicka ska ha samma möjligheter och rättigheter att forma sitt liv precis som de själva vill.

Ansvar kan inte läggas på den enskilde läraren utan hela skolan måste ta ett gemensamt ansvar för våra barns skolmiljö. En genusmedvetenhet måste integreras i hela skolans verksamhet. Vi behöver se över såväl läroböcker och undervisning som våra beteenden och värderingar i grunden. Det måste också få större utrymme i lärarutbildningens alla delar.

Sex- och samlevnadsundervisningen i landets skolor varierar stort i kvalitet och omfattning. Alla elever måste få tillgång till en likvärdig utbildning och utrymme att diskutera normer och värderingar både i och utanför klassrummet. Det är grunden för att bygga ett samhälle med trygga och välmående individer.

- Lärarna måste få mer resurser och mer utrymme att vara just lärande och kunna ta tillvara varje barns unika behov.
- En genusmedveten pedagogik måste vara en naturlig del av både förskolan och skolans verksamhet. Det kräver att det ingår i lärarutbildningens alla delar.
- Sex- och samlevnadsundervisningen måste utvecklas och behöver mer utrymme för att diskutera relationer, samspel och värderingar.

Kvinnors rätt till utbildning mitt i livet

Många kvinnor söker kunskap senare i livet. Inte minst stora kvinnodominerade yrken inom vård, skola och omsorg behöver mer kompetensutveckling. Alla som behöver en grundutbildning, behöver vidareutbilda sig eller göra nya karriärval i livet ska ha möjligheten att göra detta. Det är en avgörande fråga för många kvinnor som varit borta från arbetslivet under långa perioder.

- S-kvinnor vill se kraftfulla satsningar på vuxenutbildningar och folkbildning.
- SFI-undervisning och annan utbildning anpassad till nyanlända ska ta hänsyn till kvinnors särskilda villkor och behov, för att på ett effektivare sätt hjälpa dem att bli en del av samhället.

- S-kvinnor vill se en nationell handlingsplan för kvinnor som länge stått utanför arbetsmarknaden.

3. JÄMSTÄLLD OCH JÄMLIK VÅRD OCH OMSORG

Barnomsorg ska finnas i alla kommuner när föräldrarna arbetar

Trots att nästan 40 procent av Sveriges arbetskraft jobbar utanför ordinarie kontorstid så är knappt en procent av Sveriges barnomsorgsplatser på dessa tider. Nästan hälften av landets kommuner erbjuder inga platser på kvällar nätter och helger. (Källa Skolverket) När barnomsorgen inte räcker till är det framför allt kvinnorna som stannar hemma med barnen. Barnomsorg efter behov är avgörande för kvinnor ska kunna arbeta heltid.

Familjepolitiken ska främja kvinnors möjligheter att förvärvsarbeta, oavsett klass, bostadsort eller födelseland. Vårnadsbidraget, liksom barnomsorgspeng för omsorg av egna barn, motverkar detta mål.

- S-kvinnor kräver att alla kommuner ska vara skyldiga att erbjuda barnomsorg på de tider föräldrarna har behov av det.
- S-kvinnor kräver att vårnadsbidraget och barnomsorgspeng för omsorg av egna barn avskaffas.

Mer resurser till kvinnors hälsa och sjukvård

Fysisk och psykisk ohälsa är starkt knutet till klass, kön och etnicitet. Vården idag är inte jämlik och jämställd. Det finns samband mellan hur hög socioekonomisk status en person har och hur bra kvalitet på vård man får. Rättviseproblematiken när det gäller tillgång till avancerad vård och behandling förstärks av det faktum att kvinnor i genomsnitt har en svagare socioekonomisk situation än män i motsvarande ålder. (Källa Socialstyrelsen)

I och med vårdvalsreformen och etableringsfriheten för vårdgivare har skillnaderna i vården ökat. Idag är bristerna påtagliga, vilket har lett till barnmorskeupprop och sjukvårdspersonal som säger upp sig i protest mot en ohållbar arbetssituation, med ohållbar arbetsmiljö och där patienternas säkerhet inte kan garanteras.

Vi behöver en likvärdig sjukvård och omsorg för alla, genom hela livet. Hela sjukvården står inför enorma utmaningar. Det behövs mer personal, bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor. Vi vill se mer resurser till vården och bättre bemanning. Sjukvården måste vara trygg och säker, både för personalen och för patienterna.

- S-kvinnor vill se mer resurser till sjukvård och folkhälsa, på jämlika och jämställda villkor.
- Förlossningsvården och mödravården måste säkras för alla kvinnor och vara likvärdig i hela landet. Eftervården för mammor måste också säkras.
- S-kvinnor kräver att avgiftsfri mammografi i hela landet.

- S-kvinnor vill se en nationell kommission för jämlikhet i vården och mer forskning om kvinnors sjukdomar.

Hög kvalitet och behov ska vara styrande i äldreomsorgen

Sverige har en befolkning med allt fler äldre. Behovet av vård ökar, samtidigt som antalet vårdplatser stadigt minskar och den offentliga äldreomsorgen får allt mindre resurser. Inom äldrevården har var fjärde vårdplats försvunnit under 2000-talet.

Många uppger också en rädsla över att hamna på ett äldreboende eftersom man inte vågar lita på att omsorgen håller nödvändig kvalitet. När äldreomsorgen inte räcker till är det anhöriga som oftast tar på sig ansvaret för omvårdnaden. Idag uppger över 100 000 personer, de flesta kvinnor, att de måste gå ner i arbetstid, eller helt sluta arbeta, för att kunna ta hand om sina äldre anhöriga (Källa Kommunal)

- S-kvinnor kräver mer resurser, kompetensutveckling och bättre bemanning i äldreomsorgen. Kvinnor ska inte fungera som skyddsnät för bristerna i äldrevården.
- S-kvinnor vill se en långsiktig kvalitetsplan för nationella riktlinjer för bemanning och kvalitet i äldreomsorgen.

Välfärdens pengar ska gå till verksamheten

S-kvinnor vill se en likvärdig välfärd av hög kvalitet. Behov ska styra fördelning av gemensamma resurser. Vinstintressen ska inte vara styrande i välfärden.

- S-kvinnor kräver att alla vinster i privat välfärd ska gå till verksamheten.
- S-kvinnor kräver att alla offentliga medel i välfärden ska gå till just välfärd och komma brukarna till del.

5. Statistik

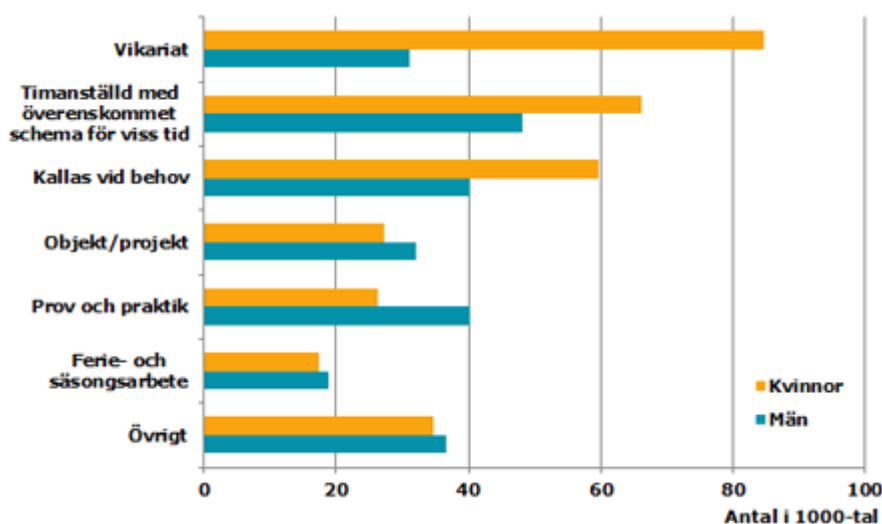
Arbetsmarknaden

Otrygga anställningar

Kvinnor och män är ute på arbetsmarknaden i ungefär lika stor utsträckning i Sverige. Men kvinnorna arbetar mer deltid och har oftare osäkra anställningar. Att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att försörja sig själva är ett viktigt mål för den svenska jämställdhetspolitiken.

Tidsbegränsat anställda i åldern 20-64 år efter typ av anställning 2012

Antal i 1 000-tal

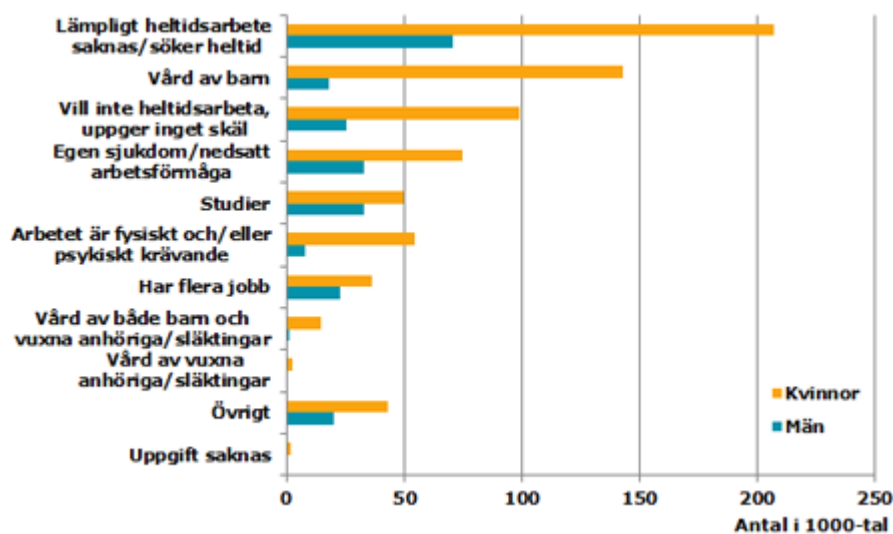
Källa: Arbetskraftsundersökningar (AKU), SCB

Deltid

Ungefär var tredje kvinna och var tionde man arbetar deltid. Nästan 207 000 kvinnor och 71 000 män skulle hellre vilja jobba heltid. De arbetar deltid därför att lämpligt heltidsarbete saknas och de söker ett heltidsarbete. Drygt 143 000 kvinnor uppger som skäl till deltid att de vårdar barn. Bland männen är det cirka 18 000 som uppger att de arbetar deltid av samma anledning.

Orsak till deltidsarbete för personer i åldern 20-64 år 2012

Antal i 1 000-tal

Källa: Arbetskraftsundersökningar (AKU), SCB

Ju fler och ju yngre barn kvinnor har ju högre andel arbetar deltid. Bland männen gäller inte samma förhållande. Mellan fem och elva procent av männen arbetar deltid. Detta oavsett antal eller ålder på barnen.

Undersysselsatt är man om vill och kan arbeta mer än man gör. Nästan 70 procent av de undersysselsatta deltidsanställda är kvinnor, 147 000 kvinnor och 67 000 män.

Undersysselsatta deltidsanställda 20-64 år efter ålder 2012

Antal i 1 000-tal, procentuell fördelning och könsfördelning (%)

Ålder	Antal		Procent		Könsfördelning	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	147	67	100	100	69	32
20-24	37	20	26	30	65	35
25-34	32	21	22	32	60	40
35-44	31	12	21	17	73	27
45-54	29	8	20	12	79	21
55-64	17	7	11	10	72	29

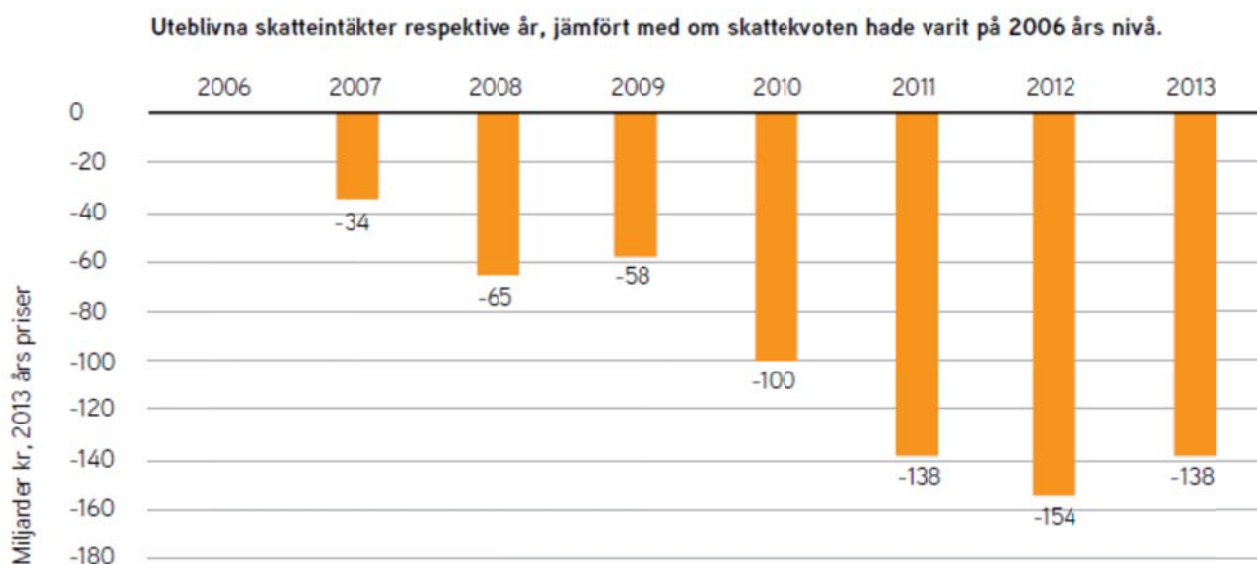
Källa: Arbetskraftsundersökningar (AKU), SCB

Välfärden

Offentlig sektors ekonomiska resurser har minskat sedan 2006

Regeringen har sänkt skatterna. En indikation på de sänkta skatterna är den så kallade skattekvoten, alltså offentlig sektors totala skatteintäkter som procentuell andel av BNP. År 2006 var skattekvoten strax över 48 procent av BNP. År 2013 hade den sjunkit till 44,5 procent. Om skattekvoten år 2013 hade legat på samma nivå som år 2006 hade offentlig sektor haft 138 miljarder mer att spendera på vård, skola och omsorg, investera i infrastruktur, bidrag och stöd eller betala av på statsskulden, allt annat lika. Detta illustreras i diagram 11: varje år skattekvoten legat under den nivå den låg på 2006 har offentlig sektor gått miste om skatteintäkter till ett värde av 34 till 154 miljarder, räknat i 2013 års penningvärde. Räknat på detta sätt har offentlig sektor totalt gått miste om 688 miljarder kr sedan 2006.

Diagram 11. Skattekvoten har sjunkit sedan 2006.

Källa: Ekonomifakta, SCB; Egna beräkningar.

Se mer statistik:

<http://www.scb.se/jamstalldhet/>

<http://www.katalys.org/rapporter>